VI Дүйнөлүк көчмөндөр оюндары
Кыргыз Республикасынын илим, жогорку билим жана инновациялар министрлиги

МААЛЫМАТ КАТЫ

VI Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарынын (ДКО) расмий программасынын алкагында, 2026-жылдын 31-августунан 6-сентябрына чейин өтүүчү Оюндардын Илимий программасына окумуштууларды, эксперттерди жана практиктерди катышууга чакырабыз.

Программа төмөнкү иш-чараларды камтыйт:

Өткөрүү орду: Бишкек ш.
Окумуштуулардын ДКОнун Ачылыш аземине катышуусу — 31-август

Өткөрүү орду: Ысык-Көл облусу
ДКОнун спорттук жана маданий иш-чараларына катышуу — 1-2-сентябрь
Эл аралык илимий конференция — 3-5-сентябрь
Кыргызстандын жана Борбордук Азиянын тарыхы менен маданияты боюнча жаңы басылмалардын көргөзмөсү — 3-4-сентябрь
Курманжан Датка атындагы Көчмөн цивилизациясы музейине баруу — 3-сентябрь

Эл аралык илимий-практикалык конференция:

«Көчмөн цивилизациялары: мурас, парадигмалар жана келечек»

3-5-сентябрь 2026-ж.

Өткөрүү орду
Курманжан Датка атындагы Көчмөн цивилизациясы борбору, Өрнөк айылы, Ысык-Көл облусу

Конференциянын максаты

Шаар турмушунун кеңейиши менен, маданий чек аралар барган сайын жоюлуп жаткан доордо, VI Дүйнөлүк көчмөндөр оюндары (ДКО) көчмөндөрдүн мурасын изилдөө жана

заманбап номадологияны өнүктүрүү үчүн маанилүү аянтча болуп саналат. Көчмөн цивилизациялары миңдеген жылдар бою мобилдүүлүккө, жаратылыш менен шайкеш жашоого жана ийкемдүү социалдык түзүмдөргө негизделген өзгөчө тажрыйбаны топтогон.Бүгүнкү күндө адамзат глобалдык чакырыктарга туш болуп жаткан шартта, бул эл аралык конференция «көчмөн парадигмасын» илимий чөйрөгө кеңири киргизүүнү максат кылат. Анын алкагында башкаруу системалары, санариптик трансформация, маданий иденттүүлүктү сактоо жана экологиялык сабаттуулукту өнүктүрүү маселелери каралат. Конференциянын негизги багыты — көчмөн коомдордун тарыхый тажрыйбасын кайра карап чыгып, аны туруктуу жана коопсуз өнүгүүнүн заманбап моделдерин түзүүдө колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн талдоо.

Конференциянын милдеттери:

•Көчмөн мурасты адамзаттын учурдагы чакырыктарын чечүү үчүн активдүү модель катары кайра ой жүгүртүү

• Салттуу мобилдүүлүк менен санарип номадизмдин кесилишкен чекиттерин изилдөө.

•Көчмөн цивилизацияларынын маданий мурасын, салттарын жана искусствосун заманбап изилдөөлөр жана ыкмалар аркылуу сактоону актуалдаштыруу

• Көчмөн коомдорунун саясий жана укуктук системаларын кароо

•Заманбап көчмөн коомдорунун өнүгүшүндө туруктуу чечимдерди издөө үчүн интеллектуалдык платформаны түзүү

Формат: Гибриддик (жеринде жана онлайн)
Тилдер: Кыргызча, орусча, англисче

Илимий багыттар

• Антропология жана тарых
• Культурология, искусство жана философия
• Политология жана укук
• Маалыматтык жана санарип технологиялары
• Этноспорт жана заманбап дене тарбия

Конференциянын секциялары

Секция 1: Көчмөн маданият глобалдык цивилизацияда

• Көчмөн империялары дүйнөлүк тарыхтын контекстинде
• Көчмөндөрдүн дүйнөлүк соода жолдоруна жана маданий алмашууга кошкон салымы
• Көчмөн коомдорунун этноспорту, салттуу билимдери жана аскердик искусствосу

Секция 2: Экологиялык мурас жана туруктуу өнүгүү

• Көчмөндөрдүн жаратылыш менен гармония философиясы
• Жерди салттуу пайдалануу жана климаттын өзгөрүшүнө адаптация
• Көчмөндөрдүн экосуу-этикасы

Секция 3: Көчмөн цивилизациялары санарип доорунда

• Музейлердеги жана архивдердеги санарип мурас

• Археологиялык жана этнографиялык изилдөөлөрдө жасалма интеллект жана Чоң маалыматтар
• Көчмөн маданиятынын дүйнөлүк санарип мейкиндигинде репрезентациясы

Секция 4: Дүйнө элдеринин көчмөн маданий мурасы
• Фольклор жана салттуу музыкалык искусство: архивдөө, аткаруучулук мектептер, «устат-шакирт» системасы (чебер-шакирт)
• Салттуу маданият жана искусство: салттан креативдүү индустрияларга өтүү
• Көчмөн маданиятынын эстеликтерин музеология жана реставрациялоо көйгөйлөрү

Секция 5: Көчмөн коомдорунун саясий жана укуктук системалары
• Көчмөн мамлекеттүүлүгүнүн эволюциясы
• Адат укугу жана социалдык жөнгө салуу механизмдери
•«Көчмөн демократиясынын» салттары жана алардын заманбап укук үчүн актуалдуулугу

Секция 6: Кыргызстандагы жаңы археологиялык ачылыштар
• Кыргызстандын археологиясы: чет жактан цивилизациянын борборуна чейин
• Климаттын өзгөрүшүнүн тарыхый конуштарга тийгизген таасири
• Этноархеологияда изилдөөнүн интердисциплинардык ыкмалары

Секция 7: ТҮРК МАДАНИЯТЫ ЖАНА МУРАСЫ ФОНДУ:
Түрк дүйнөсүнүн маданий мурасы биримдиктин жана туруктуу өнүгүүнүн фактору катары

ЮНЕСКОнун секциясы 8:
• Салттуу спорт түрлөрү жана оюндар
• Салттуу жеке күрөш искусстволору
• Маданий мурасты коргоонун куралы катары фестивалдарды өткөрүү: эл аралык кызматташтык жана көчмөн мурастын тирүү экосистемасы

Өтүнмөнү берүү мөөнөттөрү жана этаптары:

Илимий программага катышуунун графиги — 2026

Мөөнөтү	Иш-аракет (Этап)	Кайда жөнөтүү керек
5-май, 2026	**Аннотацияны берүү** Каттоо формасы днан аннотация (250 сөзгө чейин). Кыргыз, орус же англис тилинде.	science@worldnomadgames.org turdalieva_c@auca.kg susarsher@gmail.com goldainura@mail.ru
20-май, 2026	**Расмий арыз** ДКОнун Секретариатына расмий арызды жөнөтүү.	international@worldnomadgames.org
20-май, 2026	**Макаланы берүү**	science@worldnomadgames.org

Мөөнөтү	Иш-аракет (Этап)	Кайда жөнөтүү керек
	Толук макаланы көрсөтүлгөн даректерге жөнөтүү.	turdalieva_c@auca.kg Susarsher@gmail.com goldainura@mail.ru
Бекитилгенден кийин	**Аккредитация** ДКОнун расмий сайтында каттоодон өтүү.	www.worldnomadgames.org

Процесстин ырааттуулугу

1. **Даярдоо:** Аннотацияны үч тилдин биринде (250 сөзгө чейин) даярдап, **5-майга** чейин жибериңиз.
2. **Документация: 20-майга** чейин эки маанилүү ишти бүтүрүү керек: Секретариатка расмий арыз берүү жана макаланын толук вариантын даярдоо.
3. **Финалдык этап:** Сиздин өтүнмөңүз каралып, бекитилгенден кийин гана расмий сайттан аккредитациядан өтөсүз.

Макалаларга техникалык талаптар:

• Формат: MS Word, Times New Roman, 14pt, интервал 1.0
• Талаалар: Ар тарабынан 2 см
• Көлөмү: А4 форматында 6 баракка чейин (адабияттар тизмеси жана таблицаларды кошкондо)
• Цитаталоо: Тик бурчтуу кашаанын ичинде [5, 67-б.]
• Адабияттар тизмеси: Цитаталанган тартипте 10дан 15ке чейинки булак
• Бардык иштер «сокур» рецензиялоодон жана плагиатка текшерүүдөн өтөт. Кабыл алынган макалалар ISBN берилген конференция материалдарынын жыйнагында жарыяланат.

Каржылык шарттар

Кабыл алуучу тарап камсыздайт:
• Кыргызстан боюнча жашоо, тамактануу жана ички трансфертер (4 күн / 3 түн).
• Чет элдик делегаттардын 2026-жылдын 31-августундагы Дүйнөлүк көчмөндөр оюндарынын Ачылыш аземине катышуусу.

Жөнөтүүчү тарап камсыздайт:
• Кыргызстанга/Кыргызстандан эл аралык авиакаттам.
• Медициналык камсыздандыруу.
• ДКОнун ачылыш/жабылыш аземдеринин убагында Ардактуу катышуучулардын парадына катышуу үчүн улуттук кийим.

Каттоо арызы

Ар бир катышуучу толтурат жана science@worldnomadgames.org дарегине жөнөтүлөт.
Дүйнөлүк Көчмөндөр Оюндарынын расмий сайты: https://worldnomadgames.org

- Аты-жөнү:
- Илимий даражасы/наамы:
- Уюму / Иштеген жери:
- Кызматы:
- Шаары жана өлкөсү:
- Байланыш маалыматтары (WhatsApp/Email):
- **31-августтан 6-сентябрга** чейинки ДКОго катышуу: [ ]
- **2 сентябрдан-5 сентябрга -** чейинки ДКОнун Илим программасына гана катышуу: [ ]
- Секциянын номери жана аталышы:
- Баяндаманын темасы:
- Катышуу форматы: (жеринен / Онлайн / Жарыялоо гана)
- Визалык колдоо талап кылынабы: (Ооба / Жок)

Уюштуруу комитетинин байланыштары:
Турдалиева Чолпон Жапарбековна, Email: science@worldnomadgames.org, тел. +996 550 311 167
Алынбекова Сусаркуль Шергазиевна, Email: susarsher@gmail.com, тел. +996 772 608 004
Султанбаева Айнура Жолдошбековна**,** Email: goldainura@mail.ru, тел. +996 550 929 009